

ZDENĚK SVĚRÁK

Radovanovy radovánky

ilustroval
Zdeněk Smetana

ALBATROS

Radovanovy radovánky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Zdeněk Svěrák
Radovanovy radovánky – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

ZDENĚK SVĚRÁK
RADOVANOVY RADOVÁNKY

ZDENĚK SVĚRÁK

Radovanovy radovánky

ilustroval
Zdeněk Smetana

ALBATROS

Jak se hadici narodily děti a jak je Radovan zachránil

U jednoho velkého města bylo jednou jedno malé zahradnictví a v tom zahradnictví, ve žlutém domku se zelenými okenicemi, měli chlapečka a ten se původně jmenoval Bohoušek. Bohoušek není špatné jméno, ale brzy se ukázalo, že se pro zahradnického synka nehodí. On měl totiž tu zvláštnost, že se ze všeho radoval. A tak rodiče tomu Bohouškovi říkali Radovan.

Bylo to k nevíře, z čeho všeho měl ten chlapeček radost. Například se spálil o kopřivy. Jiné dítě by na jeho místě začalo plakat nebo by aspoň natahovalo moldánky. Ale Radovan ne. Když ho to šlehlo, řekl sice „au“, protože „au“ vyletí z člověka samo, ale potom povídá nadšeně:

„Heleďte se, mně naskákaly zvláštní pupínky! Ty jsem ještě neměl!“

Nebo si přiskřípl palec ve dveřích tam, kde jsou panty a kde mají dveře největší sílu. Jiné dítě by samozřejmě ječelo, jako když ho na nože bere. A co dítě! I dospělý by ječel. Ale Radovan? Neříkám, že nebylo „au“. Ale potom hned zajásal:

„Koukněte, jak mi krásně zmodral nehet!“

Do třetice všeho dobrého vám řeknu ještě jeden příklad. Na pískovišti se mu nepovedla bábovka, přestože naklepal kyblíček přesně podle předpisu a říkal k tomu správné zaříkávadlo. Byla to bábovka skutečně žalostná. Jiné dítě by ji vzteky rozdupalo a viděl jsem i děti, které si v takovém případě lehly na záda a kopaly nožičkami do vzduchu. Nic takového Radovan.

„Ta je krásně zkažená, to se hned tak nevidí!“ zaradoval se ten zvláštní chlapeček a hned začal plnit kyblíček mokřejším pískem, poněvadž věděl, v čem byl zádrhel. Teď už mi jistě dáte za pravdu, že Radovan bylo pro toho kluka jméno nejlepší ze všech, co jsou v kalendáři k mání.

Jednoho rána pan zahradník vyhlédl z okna a řekl:

„Prší jako z konve.“

Radovan se posadil na své postýlce se stahovací sítkou a zvolal:

„Sláva, zažijeme pršení!“

„Neříká se pršení, říká se dešť,“ chce ho tatínek poučit, ale to už má Radovan v ruce smeták a tím smetákem obratně sundává z věšáku svou malou pláštěnku, která tu visí vedle tatínkovy velké a mamínčiny prostřední, s rozběhem vskočí do svých malých holínek, které tu stojí vedle tatínkových velkých a mamínčiných prostředních, a s kapucí přes hlavu vybíhá ven.

Dešť ševerlí v listech salátu, ťuká na kedlubnové lupení a bubnuje na řadu prázdných kropicích konví.

„Konve, dneska máte volno!“ volá Radovan do jedné z nich a líbí se mu, jak to v jejím nitru mocně zní.

„My víme, dneska spíme!“ odpověděl mu sbor konví.

„Hadice, ty máš taky volno. Když prší, proč bys kropila,“ zvedl Radovan hadici, která ležela přes pěšinku.

„Já vím, dneska spím,“ protáhla se slastně hadice.

Radovan ji chtěl zase uložit k spánku, ale tu najednou kouká jako u vytržení, co se to pod ní v tom vyleženém žlábků pohybuje.

„Tati! Mami! Honem pojdte sem! Naše hadice má mladý!“ Maminka s tatínkem vyskočili od snídaně, hodili přes sebe prostřední a velkou pláštěnku a honem se nazuli do prostředních a velkých holínek.

„Ale chlapče, to nejsou moje děti,“ zazívala ospalá hadice. „To jsou přece žížaly neboli dešťovky.“

„Tati, mami, nikam nechodte, to jsou žížaly!“ zrušil tedy Radovan poplach a rodiče se vyzuli z holínek a pověsili pláštěnky zpátky na věšák.

„Ahoj, žížaly neboli dešťovky. Já jsem Bohouš neboli Radovan. Taký mám dvě jména,“ představil se Radovan a vylovil z kapsy kostku cukru.

„Vemte si.“

Ale hadice zahučela: „Cukr nežerou. Žerou hlínu.“

„Hlínu?“ zarazil se Radovan, poněvadž ho napadlo, co by si tatínek zahradník počal, kdyby mu sežraly všechnu hlínu.

„Jsou škodlivé?“ zeptal se.

„Žížala je užitečná,“ uklidnila ho moudrá hadice. „Leze hlínou a provrtává ji, aby byla lehká.“

A to vnuklo Radovanovi skvělý nápad:

„Uděláme závody v lezení a provrtávání!“

A hned vyryl hráběmi pro závodnice lezecké dráhy.

Soutěž to byla zajímavá. Žížaly závodily s chutí a poctivě, tempo nebylo zbrklé, trať byla kluzká, jak je to pro žížalí závody nutné. Sotva štíhlé atletky přelezly startovní čáru, Radovan jim začal stavět do cesty důmyslné překážky: násadu hrábí, vodní příkop a potom kladinky z dřívěk, na kterých měly co dělat s rovnováhou. Pak odloupl z podrážky své holínky plátky jílu, aby se skrz ně mohly žížaly provrtat. Zatímco závodnice zdolávaly tuhle nejtěžší překážku, rozběhl se Radovan do kuchyně a odšrouboval z mamínčina strojeku na maso dírkované kolečko. Celý přebor tím dostal krásný závěr. Uříčené žížaly se těsně před cílem provlékaly dírkami, jako když se mele maso.

Jenže ouha! Právě v té chvíli začvachtaly na cestičce čísi boty. Dočvachtaly k Radovanovi, jedna špinavá ruka postavila na zem plechovku a druhá špinavá ruka do ní jedním hmatem všechny závodnice hodila.

Radovan pohlédl vzhůru a spatřil Huga. A tady si musíme říci, co je to za ptáčka. Tak především to není žádný ptáček, ale pěkný klacek. Ale nesmíte si ho zase představovat jako nějakou hezkou větev. Když říkám, že Hugo je klacek, chci vám tím naznačit, že je v klackovitých letech a také že je drzý, obhroublý, prolhaný a nenechavý. Také bych mohl napsat, že je to pěkné kvítko, ale to radši nenapíšu, protože byste si ho představovali

třeba jako pomněnku, a to už byste byli úplně vedle. Nejpresnější ze všeho bude, když mu budeme říkat zlý výrostek Hugo.

Když tedy Radovan spatřil zlého výrostka Huga, řekl:

„Dáš sem ty žížaly?! Ale honem!“

Ale Hugo schoval plechovku za záda, a jak to zlí výrostkové dělají, ohrnul si špinavým palcem levé ruky nos vzhůru a řekl:

„Túdle!“

„Víš ty vůbec, že jsou užitečné?“ řekl Radovan.

„Jo,“ odpověděl Hugo. „Napíchnu je na háček, protože to je nejlepší návnada na ryby.“ A měl se k odchodu.

„Hugo,“ řekl malý Radovan, „okamžitě, ale okamžitě mi vrať ty žížaly, nebo na tebe zavolám našeho psa Kvik, a ten ti roztrhá nohavice nadranc a možná že tě i kousne do nohy!“

„Toho tvýho psiska se asi leknu,“ ušklíbl se zlý výrostek.

Teď už toho měl Radovan dost.

„Kviku! Vem si ho!“ zavelel rázně.

Jenže z psí boudy nikdo nevyběhl. Kde ten pes je? Když ho člověk nepotřebuje, tak se mu plete pod nohama, a když by ho bylo zapotřebí jako soli, je fuč. Radovan nakoukl do boudy, ale pes nikde. A Hugo se zatím klidně šourá k domovu a cestou přidává do své piksly další dešťovky.

„Kvikúúúú!“ volá zahradnický chlapeček zoufale o pomoc. Všimněte si: nepláče, jen zoufale volá.

To volání se neslo daleko, až k drátěnému plotu skladiště dříví, kam si Kvik zaskočil za fenkou Norinkou, aby s ní něco důležitého prodjednal. Jakmile zaslechl své jméno, bleskurychle se rozloučil a vyrazil za hlasem.

Jenže udělal pouze jeden a půl skoku a něco ho prudce stáhlo za obojek zpátky. Byl to plot. Jistě znáte drátěné ploty. Jsou samé oko. A do jednoho z těch ok se zamotal Kvikův řetěz. Většinou se psi utrhnou ze řetězu. Ale Kvik se utrhl od boudy i se řetězem a vlácel ho za sebou. Ke všemu ještě měl ten řetěz na konci T a to T se v tom oku vzpříčilo.

Norinka se sice snažila Kvikovi pomoci, ale byla to fenka bez velkého technického nadání, a tak ten řetěz spíš zašmodrchávala než rozšmodrchávala.

„Pomozte někdo!“ nesl se Radovanův hlásek nad hlávkami zelí.

„Co kdyby zakop?“ zahuhlala hadice a proplazila se Hugovi pod nohy. Povedlo se! Zlý výrostek sebou plácnul do bláta, až to vystříklo, a žížaly, to bylo výborné, se mu z plechového vězení vysypaly.

„Utečte!“ vybízel je Radovan. Ale to víte, žížaly a utíkat. Snahu měly, ovšem než se stačily odplazit z klubka, měl je Hugo v hrsti a šup s ubožáčkami zpátky do piksly.

A vtom hrábě, do kterých by to člověk neřekl, navrhly:

„Moh by dostat do čela, to my umíme!“

A jen to dořekly, břink! Hugovi se zatmělo před očima, a zase plechovku upustil. Žížaly se hrnou na svobodu, Hugo si mne bouli, ale je to nezmar, už zase sahá po nádobě s návnadou. A už si vykračuje k brance.

A teď se to stalo.

KRRRR! DRR! ozvalo se náhle. To se trhala Hugova nohavice, protože pes Kvik šílenou rychlostí konečně dorazil, aby svému malému pánovi pomohl proti velkému nepříteli. Radovan kouká jako u vytržení, jakého trhání je jeho Kvik schopen a jak hrozivý štěkot umí vydávat.

„Jen do něj, Kviku!“ volá zahradnický chlapeček a Hugo po třetí a naposledy pouští plechovku a dává se na zbabělý útěk.

Raduje se Radovan, raduje se hadice i hrábě a nejvíc žížaly. Sotva si chlapeček oddychl, že to tak dobře dopadlo, nestačí se divit, co to žížaly dělají: seřadily se na okraji záhonku, po hlavě vklouzly do hlíny a začaly ten záhon horlivě provrtávat. A provrtaly ho křížem krážem tak důkladně, že když to uviděl tatínek zahradník, nevěřícně zakroutil hlavou a řekl:

„Vida je, pomocnice. Já snad ani nebudu muset rejt.“

Když vyšla hvězda večernice, která svítí dětem na cestu do postýlek, pomyslel si malý Radovan: „To jsme si zase užili světa.“

A jak si tak na všechno vzpomínal, ve spánku se usmíval.

Jak Radovan s Kateřinkou vymysleli psí ukolébavku

Jednou ráno tatínek vstal, otevřel okno dokořán, přehlédl oblohu od obzoru k obzoru a řekl:

„Nebe jako vymetené. Nezaprší a nezaprší.“

„Sláva! To budeme muset zalejvat a kropit!“ zaradoval se Radovan. A hned se vysoukal z noční košilky a vzal si smeták, aby sundal z vysokého věšáku trenýrky a slaměný klobouček.

Venku bylo krásně. Včely už byly v plné práci a z květů jim vykukovaly jen zadečky, v koruně lípy zpíval každý pták svou vlastní písničku, a přece to šlo krásně dohromady.

„Pospěš si,“ zahuhlala hadice. „Zalévat se má br...“ hadice se zakuckala, jak na ni Radovan šlápl, „... brzy ráno. A nešlap na mě.“

„Promiň,“ pohladil ji Radovan po hřbetě. „Já nerad.“ Když chtěl zahradnický chlapeček otočit kohoutem, aby pustil vodu, ukázalo se, že když tatínek něco utáhne, je to skutečně utažené. Radovan musel přibrat na pomoc Kvik. A nevymyslel to špatně: konec jeho řetězu provlékl kohoutem a pak společně se psem zabrali. Kvik se snažil. Od jeho zadních nožiček lítaly spršky hlíny, jak se snažil. A Radovan se snažil tak, že mu oči lezly z důlků. Takový nápor nemohl kohout samozřejmě dlouho vydržet, a tak to vzdal a povolil. Proud vody škubnul hadicí, Radovan zvolal „Hurá!“ a maminka, která opodál plela záhon, se šla převléknout, protože dostala studenou sprchu rovnou na záda.

„Promiň, mami, já nerad,“ řekl Radovan, protože věděl, že když někomu ublížíme a hned se omluvíme, je ta škoda rázem umenšená.

Jak hadice pouštěla vláhu na hlávky salátu, občas nespokojeně zaprskala. To je v začátcích kropení normální, protože musí vykašlat vzduchové bubliny. Ale když to nepřestávalo, povídá Radovan:

„Co to s tebou dneska je?“

„Zloděj,“ řekla hadice. „Prsk, fuj, zloděj!“

„Zloděj? Kde?“

„Tady, prsk, tady, prsk a tady!“ kropí hadice prázdná místa v zeleném záhonu. A je to pravda pravdoucí. Radovan zavře vodu a spěchá tu novinu ohlásit tatínkovi, který právě obsluhuje zákazníka.

Tatínek, to se ví, zesmutněl.

„Tak to vidíte, pane,“ řekl. „Takovou práci nám ten salát dal, než jsme ho v pařeništi ze semínek vypiplali a pak přesadili, záda jsme od toho měli bolavá, kolena otlačená, a pak si přijde takový nenechavec a klidně nám ho ukradne. Ale to je tím, že máme tak mizerného psa. Ve dne lelkuje, a v noci spí jako pařez.“

Kvik asi dobře věděl, že se mluví o něm, poněvadž se schlíple odplížil do boudy a odtud jedním okem koukal a jedním uchem poslouchal.

„Ten pes musí z domu. Někomu ho dáme a koupíme si pořádného hlídače,“ rozhodl se tatínek a podal zákazníkovi svazek ředkviček.

A ten zákazník vám pojednou na Kvika tak divně pohlédl a řekl:

„Mně by se ten váš pes líbil. Mně by nevadilo, že nehlídá.“ A při těch slovech se olízl.

„Tam si ho vemte,“ vykročil tatínek k boudě. Ale v té chvíli se mu Radovan pověsil na nohu:

„Tatínku, prosím tě, ještě to s ním zkusíme,“ zaškemral úpěnlivě. „On už bude hlídat. Viď, Kviku, že budeš ode dneška strašně hlídat?“

Na ta slova Kvik zalezl do boudy celý.

„Zeptejte se zejtra, pane,“ řekl tatínek. „Ještě mu dáme možnost.“

„Dobře. Psy já mám moc rád,“ odpověděl sladkým hlasem zákazník a nejhorší bylo, že se zase olízl.

Za plotem zahradnictví se ozvalo slabé vrzání a pískání a to už Radovan věděl, kdo to přichází a přijíždí na návštěvu: Kateřinka se svým kočárkem, který by potřeboval namazat.

A my si musíme říct, kdo je Kateřinka. Je pihovatá, brýlatá a krásná. Bydlí na sídlišti až v jedenáctém patře věžáku, což je tak vysoko, že ani ptáci tak vysoko nehnízdí.

Kateřinka občas sejde sem do zahradnické nížiny, buď aby koupila salát, mrkev či kedlubny, nebo jen tak, aby navštívila Radovana. A když někdo chodí za někým jen tak, aby ho viděl, pak je pro to jediné vysvětlení: že ho má rád.

„Kateřinko!“ zajásal Radovan. „Ty mi jistě pomůžeš, protože jsi moje jediná a nejlepší kamarádka. My musíme našeho Kvika ukolíbat, aby se pořádně vyspal a v noci byl vzhůru a hlídal.“

„Tak ho uspíme,“ řekla na to Kateřinka a hned vyndala z kočárku svou mrkací pannu a ustlala jí ve stínu psí boudy. Místo mrkačky uložily děti do kočárku Kvika a přikryly ho peřinkou s krajkami.

„Znáš nějakou psí ukolébavku?“ napadlo Radovana.

„Neznám, ale vymyslím.“

Děti strkaly kočárek tam a zpátky přes drny, aby to hodně drncalo, protože čím víc to drncá, tím dřív se dítě utrmácí k spánku. A Kateřinka zatím vymýšlela ukolébavku.

„Spinkej, spinkej, pse,“ začala.

Kvik v kočárku zakňučel.

„Nekňuč, netrap se,“ zazpívala holčička a otočila se na Radovana, jestli se mu to líbí. Toho otočení využil pes k tomu, že tiše opustil kočárek a zmizel v boudě.

„Zavři svá víčka,“ pokračovala Kateřinka ve zpěvu.

„Dej si šlofíčka,“ dokončil ukolébavku Radovan.

„A máme to!“

A potom děti posílaly kočárek jeden druhému a procítěně to zazpívaly vcelku:

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Radovanovy radovánky***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.